

DIT ZEGT ONZE
DESKUNDIGE

'Ongewenste kinderloosheid is vaak een niet-erkend verdriet'

Miriam De Rycke, psychotherapeute: 'Het verhaal van Annick zal voor veel vrouwen herkenbaar zijn. Maar niet alleen vruchtbaarheidsproblemen kunnen ertoe leiden dat vrouwen ongewenst kinderloos blijven, soms is het ook de loop van het leven die ertoe leidt dat vrouwen nooit de kinderen krijgen die ze eigenlijk wel gewild hadden. Ze komen niet of te laat de juiste partner tegen, delen hun leven met een partner die liever geen kinderen (meer) wil ... Wat ook de reden is dat je ongewenst kinderloos blijft, vaak beleef je een soort van rouwproces. Het grote verschil met rouw na een overlijden is dat je hier afscheid moet nemen van iets dat nooit geweest is. Het is net zo goed een verlies, alleen is dat voor je omgeving vaak veel minder zichtbaar. Ongewenste kinderloosheid is bijgevoel vaak een niet-erkend verlies en dat maakt het des te moeilijker om dragen.'

'Waar ongewenst kinderloze vrouwen ook weleens mee kampen is het gevoel dat ze niets kunnen 'doorgeven'. Maar dat kan je ook op andere manieren. In je job aan jongere collega's, als tante aan neefjes of nichtjes, als zaakvoerder aan je personeel, als psychotherapeute aan je cliënten ... Al is het misschien wel zo dat deze vorm van doorgeven door de samenleving veel minder naar waarde geschat wordt. Het wordt nog al te vaak als evident beschouwd dat vrouwen moeder worden en dat moederschap wordt gezien als dé manier om het zorgende, gevende, warme aspect van je vrouw-zijn te veruitwendigen. Maar er zijn zoveel manieren om daar vorm aan te geven.'

'Annick is er heel goed in geslaagd haar leven op een andere manier zin te geven. Dat is niet altijd even evident. Als je merkt dat je vastloopt in je verdriet of in het gemis, dan kan het een goed idee zijn professionele hulp te zoeken. Veel mensen hebben ook baat bij een soort van ritueel om afscheid te nemen van hun kinderwens. Zo'n ritueel kan verschillende vormen aannemen. Besef in ieder geval dat een rouwproces iets heel individueels is, dat iedereen het op zijn eigen manier doet. Gun jezelf er de tijd en de ruimte voor.'

laatste, ultieme poging mijn kinderwens in vervulling te zien gaan, zijn we nog een adoptieprocedure opgestart. Als alleenstaande moeder zou ik wellicht nog in aanmerking gekomen zijn, maar nu werden we afgewezen op basis van de leeftijd van mijn man. Terwijl in mijn omgeving sprake leek te zijn van een echte babyboom - ik had destijds veel jonge collega's, die stuk voor stuk zwanger werden - moest ik de harde waarheid onder ogen zien: ik zou nooit mama worden.'

'We zijn ondertussen enkele jaren verder en hoewel er af en toe nog momenten zijn waarop ik het moeilijk heb, zou ik mezelf toch vooral omschrijven als een gelukkige vrouw. Als ik twintig jaar geleden geweten had wat ik nu weet, zou ik mijn kinderwens wellicht niet zo lang uitgesteld hebben, maar toen alles op alles gezet hebben om zwanger te worden. Maar het heeft weinig zin daarover te piekeren, ik kan de klok toch niet terugdraaien. En iedereen wordt op de een of andere manier wel geconfronteerd met iets dat er niet is of nooit zal kunnen zijn, met een tekort of gemis. Je kan daar je hele leven lang verdrietig over blijven of proberen er het beste van te maken. Dat laatste is wat ik probeer te doen. Ik woon met mijn lieve man aan het prachtige Minnewater in Brugge, ben de fiere stiefgrootmoeder van Arthur en Julien, intussen twee toffe tieners, en de liefhebbende tante van Maurice, Léon en Victor, drie schatten van neefjes. In mijn praktijk voor psychotherapie probeer ik dagelijks iets te betekenen voor mensen die het moeilijk hebben en ook bij mijn twee dotjes van labradors kan ik veel van mijn liefde en aandacht kwijt. Ja, ik ben erg gelukkig, ook zonder eigen kinderen. Ik had me mijn leven misschien anders voorgesteld, maar ik heb alles geprobeerd om mijn verlangen naar kinderen te realiseren en weet nu dat je ook zonder eigen kinderen heel gelukkig kan zijn.'

MURIEL (42)

'Mensen vragen me vaak of ik niet bang ben spijt te krijgen van mijn keuze'

In onze beslissing om geen kinderen te krijgen zijn we zeker niet over één nacht ijs gegaan. Het is iets waar we goed over nagedacht hebben, waarover ik lang en veel getwijfeld heb ook. Het is zeker niet zo dat we absoluut geen kinderen wilden - we houden zelfs heel veel van kinderen - maar de drang om er zelf op de wereld te zetten, die voelden we niet echt. Als twintiger was ik vooral bezig met het uit de grond stampen van mijn eigen zaak. Wat twintig jaar geleden begon met een klein schoonheidsinstituut op de markt in Maldegem, groeide intussen uit tot een bloeiende zaak bestaande uit drie schoonheidssalons en twee kapsalons op verschillende locaties. Ook Filip, mijn partner, had een drukke baan waarvoor hij bovendien vaak op zakenreis was in het buitenland. In die periode paste kinderen krijgen dus absoluut niet in het plaatje. Vanaf mijn dertigste hadden mijn man en ik het er af en toe over of we nu wel of niet voor kinderen zouden gaan. In onze vriendenkring werden in die periode heel wat baby's geboren en ook wij kregen geregeld de vraag wanneer we eraan gingen beginnen. Een delicate vraag trouwens, want voor hetzelfde geld probeerden we heel hard om zwanger te worden en lukte dat niet. Dat was bij ons gelukkig niet het geval, we voelden ons gewoon niet klaar voor een kind, ondanks alle aanmoedigingen en het gepor uit onze om-

geving. Zo gingen de jaren voorbij en wij leefden echt voor onze zaak, waar Filip in 2011 ook voltijds mee ingestapt was. De klanten, het personeel, op de een of andere manier heb ik hen altijd een beetje als mijn kinderen beschouwd. Ook bij hen kan ik een groot deel van mijn zorg, liefde en toewijding kwijt.' 'Een paar jaar geleden voelde ik mijn biologische klok plots toch tikken. Ik was bijna veertig, dus als ik toch nog kinderen wilde, dan moest ik er niet langer meer mee wachten. Dat nu-of-nooit-gevoel maakte me bijzonder onrustig. Hoe meer ik erover nadacht, hoe harder ik ging twijfelen. Het was echt voortdurend welles-nietes. Dat vond ik een aartsmoeilijke periode, de lastigste in mijn leven tot nu toe. Uiteindelijk hebben we de knoop doorgehakt om kinderloos te blijven. Zodra de beslissing genomen was, voelde ik me weer veel rustiger, opgelucht eigenlijk.'

'Zelf hebben we nooit spijt gehad van onze keuze om geen kinderen te krijgen. We hebben een fijn leven, kunnen ten volle voor onze zaak gaan en ondanks de lange dagen die we maken, hebben we ook nog veel tijd voor elkaar. Intussen ben ik ook meter geworden van het dochttertje van mijn broer. Irene is een schat van een kind en ik vind het heerlijk om af en toe voor haar te zorgen, maar ook dat heeft me niet doen twijfelen over de keuzes die we zelf gemaakt hebben. Onze samenleving heeft het daar veel moeilijker mee, zo heb ik vaak de indruk. Huisje, tuintje, boompje, kindje, het wordt toch nog altijd als de standaard beschouwd. En je wil niet weten hoe vaak mensen me vragen of ik niet bang ben later spijt te krijgen van mijn beslissing. Maar dat kan je toch net zo goed aan mensen mét kinderen vragen? Wij liggen daar niet wakker van. We zijn gelukkig met de keuzes die we gemaakt hebben en met het leven dat we leiden. Heel gelukkig.'

DIT ZEGT ONZE
DESKUNDIGE

'Soms voelen vrouwen zich schuldig hun ouders kleinkinderen te ontzeggen'

Miriam De Rycke: 'In tegenstelling tot vroegere generaties kunnen we er vandaag als vrouw ook heel bewust voor kiezen om geen kinderen op de wereld te zetten. En er zijn steeds meer vrouwen die ook daadwerkelijk die keuze maken. De redenen waarom ze dat doen, zijn heel divers. Sommige vrouwen hebben niet dat moederlijke in zich, andere kiezen ervoor zich ten volle te richten op hun interesses of 'persoonlijke doelen', nog andere zijn te sterk gesteld op hun vrijheid, willen hun doen en laten niet laten beïnvloeden door een kind, nog veel kunnen reizen, noem maar op.'

'Toch is ook kiezen om geen kinderen op de wereld te zetten niet altijd een makkelijke keuze. De twijfel waarover Muriel spreekt, zal voor een aanzienlijk deel van de bewust kinderloze vrouwen heel herkenbaar zijn. Want de druk vanuit de omgeving is vaak erg groot. Als in je vriendenkring de meeste koppels wel kinderen op de wereld zetten en je wordt om de haverklap geconfronteerd met de vraag wanneer jij eraan gaat beginnen, dan ga je jezelf weleens afvragen of het wel normaal is dat je die behoefte niet voelt. En ook ouders die ernaar verlangen grootouders te worden, die in zekere zin van je verwachten dat je hen kleinkinderen zal schenken, kunnen de druk soms aanzienlijk opvoeren. Sommige koppels trekken zich daar niet te veel van aan, maar andere kampen toch met een soort van schuldgevoel omdat ze hun ouders die kleinkinderen ontzeggen.'

'Ook vanuit de samenleving worden bewust kinderloze koppels soms wat argwanend bekeken. Ze worden er al snel van verdacht 'kil' of 'koudhartig' te zijn. Hoewel de groep kinderloze vrouwen groeit, wordt kinderen krijgen anno 2015 toch nog altijd als de norm beschouwd. Als je als koppel een andere keuze maakt, denk ik dat het onvermijdelijk is dat je daar soms opmerkingen over krijgt. Of je geen schrik hebt dat je er later spijt van zal krijgen, zoals Muriel aanhaalt. Of dat je niet weet wat je mist als je geen kinderen hebt. Maar dat laatste kan je natuurlijk ook omdraaien: ook als je wél kinderen hebt, mis je dingen, moet je toegevingen doen.'

'Vrouwen die bewust passen voor het moederschap zijn zeker niet allemaal vrouwen die niks voor kinderen voelen. Ze zien soms heel graag kinderen, maar ze vinden een kind om tal van redenen niet in hun leven passen.'

'Hoe overtuigd vrouwen soms ook zijn dat ze geen kinderen willen, degenen die net zoals Muriel op een bepaald moment toch hun biologische klok voelen tikken, zijn geen uitzonderingen. Als vrouw ben je jarenlang elke maand ongesteld, je lichaam is er helemaal op voorzien zwanger te worden, het is niet raar dat - puur biologisch - dat verlangen naar kinderen vroeg of laat toch de kop opsteekt. Of de twijfel: zal ik wel of zal ik niet? Welke keuze je ook maakt, doe het weloverwogen en volg je hart.'

Miriam De Rycke organiseert geregeld uiteenlopende workshops over de verschillende aspecten van kinderwens en kinderloosheid. Meer info: www.deveelsprong.be.